

RUSYA-UKRAYNA 2022 SAVAŞI: RUSYA-UKRAYNA KRİZİNİN SEÇİLİ ÜLKELER ÜZERİNDEKİ EKONOMİK ETKİSİNİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ

ABDUL ORUCLU

Kütahya Dumlupınar Üniversitesinin
İqtisad fakültəsinin doktorantı

E-mail: abduloruclu@yandex.com

GİRİŞ

Ukrayna'nın egemenliği konusu, Rusya'nın uzun süreli ve açık isteksizliği nedeniyle Aralık 1991 Bağımsızlık referandumunun ardından bile hala sorgulanabilirdi (Dragneva- Lewers & Wolczuk, 2016). Sosyalist sistemin çöküşünden sonra, Sovyetler Birliği'nin eski Doğu Avrupa uyduları, AB ve NATO gibi Batılı kurumlara sistematik olarak entegre oldular. Ancak Rusya, demokratik olarak seçilmiş Yanukoviç rejiminin Maidden'in devrimci olarak devrilmesini ve Ukrayna'da Batı yönetiminin yoğunlaşmasını kabul etmedi (Pabriks & Kudors, 2015, s.78). Bilim ve Eğitim Hizmetleri – Birleşik Krallık Anormallik, istikrarsızlık ve çatışma, Sovyetler Birliği'nin çöküşünden bu yana Ukrayna-Rusya ilişkilerinin ne olduğudur (Kiev ve Moskova anlaşmazlığı). Ukrayna-Rusya ilişkisini zorlayan diğer birkaç sorun arasında, aşağıdakiler önemli bir rol oynamıştır: resmi Sovyetler Birliği varlık / borç imhası; Ukrayna'nın önemli enerji borcu; NATO'nun doğuya doğru genişlemesi, her iki ülke arasındaki sınır sınırları; ve Ukrayna'daki rus azınlığın durumu (Solcanyk, 2001, s. 9). Mal-yarenko ve Wolff (2018), Rusya'nın “sözde yakın yurtdışındaki ülkelerde şiddetli iç çatışmayı” Sovyet sonrası etkisini genişletmenin bir aracı olarak kullandığını belirtmektedir. Uzay ve aynı zamanda Batı'nı azaltmak için... Moskova istikrarlı ve dostça bir mahalleyi tercih ediyor ve istikrarlı ama düşmanca bir Batı yanlısı mahalleden kaçınmaya çalışıyor”. Bu yazarlar, Ukrayna'nın kırılğanlığını, farklı yönlerden itildiği / çekildiği için eşit derecede ortaya koymaktadır – AB ve NATO batıdan ve Rusya Doğu, Ukrayna'nın sosyo-ekonomik kriz, zayıf kurumlar ve iç bölünme gibi iç zorluklarıyla birleşti. Ukrayna'da 2013 yılının sonlarında hükümetin AB ile yeni bir anlaşma imzalamayı reddetmesinin bir sonucu olarak düzenlenen protesto sadece küresel dikkati çekmedi. ancak daha fazla iç istikrarsızlığa yol açan devlet oluşumuna yönelik önemli zorlukları tetikledi (Dragneva-Lewers & Wolczuk, 2016). Bu protestonun nihai ürünü sadece Cumhurbaşkanı Yanukoviç'in Ukrayna'dan kaçışı değil, Kırım'ın

Rusya tarafından işgali ve Rusya'nın Ukrayna'nın Doğu kesiminde ayrılıkçı hareketlerin propaganda-sını yapmasıydı. Etnik Rus azınlığı koruma girişimi olarak Ukrayna (Korovkin & Makarin, 2019).

Problem Bildirimi/Çalışmanın Amacı / Katkısı

Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik 2022 saldırısı ve Rusya'ya uygulanan şiddetli mali yaptırımlar nedeniyle Rusya üzerindeki yoğun ekonomik etki, “sadece Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Rusya'sına ekonomik bir felaket yaşatmıyor. Yansımaları aynı zamanda küresel ekonomiyi tehdit ediyor, finansal piyasaları sarsıyor ve hayatı herkes için daha tehlikeli hale getiriyor” (Wiseman, 2022). Rusya ve Ukrayna, küresel pazarda petrol, doğal gaz, kömür, buğday ve diğer emtiaların ihracatında önemli oyuncular. Moody's Analytics'in baş ekonomisti Mark Zandi, her iki ülkenin de küresel neonun %70'ini ürettiğini ve bunun da dünya çapında hayati bir emtia olduğunu bildirdi. Yarı iletkenlerin üretimi, mevcut krizle paniğe yol açarken, uluslar ve özellikle otomobil üreticileri zaten bilgisayar çiplerinde bir kıtlığa tanık oluyorlar. Zandi, her iki ülkenin de yolcu jetlerinin üretiminde kullanılan küresel titanyum arzının %13'ünden ve %30'undan sorumlu olduğunu gözlemlemektedir.

Teorik Çerçeve

Bu çalışma Sosyal Sözleşme Teorisi ve Çıkar Grubu Teorisine dayanmaktadır. Sosyal Sözleşme, modern siyaset filozoflarının kurucu babalarından bazıları olan Thomas Hobbes (Leviathan' ile ünlü) tarafından kurulan uzun süredir devam eden bir siyasi teori veya felsefedir. John Locke (“ İki Hükümet Antlaşması” ile bilinir) ve Jean Jacques Rousseau (“Sosyal Sözleşme” ile ünlü) (Mbah, 2021a). Thomas Hobbes, ‘Leviathan’ adlı yayınında, Doğa Durumu’nu, insanlığın sürekli olarak ‘ölüm korkusu ve ölüm korkusu ‘ ile yaşadığı kaotik kanunsuz bir toplum olarak tasvir eder. Barışa giden bir yol olarak bir Sosyal Sözleşmeye girer (can ve malların korunması). Hayatlarını ve mallarını korumak amacıyla, vatandaşlar (tebaalar) gönüllü olarak haklarını

ve özgürlüklerini bütünüyle egemen bir güce verirler. Karşılığında güvenliklerini sağlamak zorunda olanlar (Mbah, 2021a; Ebenstein & Ebenstein, 2000, s. 412). Öte yandan, John Locke, Doğa Durumu'nu Thomas Hobbes'un yaptığı kadar kötümser sunmaz. Locke'un görüşüne göre Doğa Durumu, bir anlaşmazlık durumunda yasa ve düzeni uygulayabilecek uygun yerleşik kurumların olmadığı daha barışçıl bir ortamdır. Bu nedenle, yerleşik devlet kurumlarının (yasama) yasa ve düzeni uygulama sorumluluğu ile güvence altına alınması için Sosyal Sözleşmeye ihtiyaç vardır. Locke'un Toplumsal Sözleşmesi'ne göre, yasa koyucular, kendilerini iktidara getirenlerin çıkarları doğrultusunda hizmet etmesi gereken mütevellî heyetleridir (Ebenstein & Ebenstein, 2000, s. 430). Bu arada, Jean Jacques Rousseau'nun Doğa Durumu, ne Locke'un ki kadar iyimser ne de Hobbes'un ki kadar kötümserdir. Onun Doğa Durumu, her bir insanın, bunu yapmanın etkili olmadığını fark ettikleri noktaya kadar çıkarlarını takip etmesiyle karakterize edilir, bu nedenle bir Sosyal Sözleşmeye ihtiyaç vardır. Locke'un aksine Rousseau, Toplumsal Sözleşme'de yurttaşların iradelerini belirli bir bireye değil, topluluğa (toplumsal) teslim ettiklerini varsayar. Özgürlüklerini, haklarını ve özgürlüklerini güvence altına almalarını bekledikleri kuruluşlar (Mbah, 2021a; Elahi, 2014; Ebenstein & Ebenstein, 2000, s. 498). Basitçe söylemek gerekirse, her ulusun vatandaşları, politikalar karşılığında haklarını hükümete ve kurumlarına tamamen veya kısmen teslim ederek bir Sosyal Sözleşmeye girerler. Can ve mal güvenliğini garanti eden yasalar. Bu, Rusya ve Ukrayna arasındaki yıllar boyunca devam eden gerginliği açıklıyor, çünkü her iki taraf da çıkarlarını korumaya çalışıyor Harris (2020), 2014 Rusya-Ukrayna krizini incelerken, "Ukrayna krizi kendi başına etnik bir çatışma olmasa da, milliyetçiliğin önemli bir katkıda bulunan faktör olduğunu savunuyor.

LİTERATÜR TARAMASI: RUSYA-UKRAYNA 2022 KRİZİNİN EKONOMİK ETKİSİ

Dünya çapındaki ülkeler Covid-19 salgınının ekonomik etkisinden zar zor kurtuluyor, 2022'de Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı, küresel ekonomilerin henüz tanık olabileceği gibi durumu daha da kötüleştirebilir. Emtia fiyatlarında bir başka artış ve 'tedarik zinciri tıkanmaları'. Rusya, 'dünyanın en büyük buğday tedarikçisi' olarak biliniyor ve Ukrayna ile birlikte, her iki ülke de küresel ihracat

toplamının neredeyse dörtte birini oluşturuyor (Cohen & Ewing, 2022).

Rusya-Ukrayna Krizinin ABD Üzerindeki Ekonomik Etkisi

Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı en yakın Amerikan kentinden bile binlerce mil uzakta gerçekleşmesine rağmen, ekonomik etkisi o zamandan beri milyonlarca ABD hanesi tarafından hissedilecektir. küresel ekonomi ve finansal piyasalar birbiriyle ilişkilidir (Egan, 2022). CNN Egan'dan (2022) bir muhabir, RSM ekonomisti Joe Brusuelas'ın "Ortalama Amerikan hanehalkı Vladimir'in yükünü taşıyacak". New York Times'tan Smialek ve Swanson (2022), Rus-Ukrayna krizinin potansiyel bir sonucunun, dünya çapında petrol ve gıda fiyatları ve ABD'deki belirsizliği artıracaktır. Gıdalarının önemli bir kısmını Rusya'dan (dünyanın en büyük buğday ihracatçısı) ithal eden Avrupa'nın aksine, ABD'nin çok fazla ithalat yaptığını öne sürüyorlar. Rusya'dan çok az ama bir çatışmanın neden olduğu emtia sıkışıklığı, en azından geçici olarak hammaddefiyatlarını artıran zincirleme etkilere sahip olabilir ve Amerika Birleşik Devletleri de dahil olmak üzere dünyanın büyük bir kısmı hızlı bir enflasyon yaşarken bitmiş mallar.

Rusya-Ukrayna Krizinin Kanada Üzerindeki Ekonomik Etkisi

Kanada, 2 Aralık 1992'de Ukrayna'nın bağımsızlığını tanıyan ilk batı ülkesiydi ve her iki ülke de o zamandan beri yakın bir ikili ilişkiye sahipti. Bu ilişkiye dayanarak, Kanada Ocak 2014'ten bu yana Ukrayna'ya çeşitli şekillerde 890 milyon dolardan fazla yardım ayırmıştır (Kanada Hükümeti, 2022). Uzmanlar, 2022'de Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırısının Kanada üzerindeki potansiyel ekonomik etkisinden (enflasyon, gıda maliyeti ve göç) endişe duyuyor. CTV News muhabiri Neustaeter'in (2022) haberine göre, Başbakan Justin Trudeau liderliğindeki Kanada hükümetinin 'göçmenlik başvurularına öncelik verdiği' açıklanıyor. Ukrayna vatandaşları için ve dikkat çekmeye de. Kanada'nın, yaklaşık 1,3 milyon Ukraynalı arasında Rusya dışındaki en fazla Ukraynalı göçmene sahip olduğu. Bu rapor aynı zamanda Dalhousie Üniversitesi gıda dağıtımı ve politikası profesörü Sylvain Charlebois'in bu krizin "özellikle de kırılan bir Kanada tedarik zinciri" üzerindeki etkisiyle ilgili endişelerini de ortaya koyuyor. Bu mevcut krizin getirdiği belirsizlik, sal-

dırıyı takip eden son birkaç gün içinde hisse senetlerinin keskin bir şekilde dalgalanmasına ve finansalların düşmesine neden oldu.

Rusya-Ukrayna Krizinin İngiltere Üzerindeki Ekonomik Etkisi

Tıpkı diğer birçok batı ülkesi gibi, İngiltere de 30 yıl içinde çok hızlı bir oranda artan fiyatlarla yükselen ve yükselen enflasyonla karşı karşıya. Uzmanlar, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik mevcut saldırısının önümüzdeki aylarda enflasyonist baskıyı artırabileceğinden ve daha yüksek faiz oranlarına yol açabileceğinden endişe ediyorlar. İngiltere Merkez Bankası'nın yüksek enflasyona tepkisi (Birleşik Krallık Parlamentosu, 2022). ABD gibi, Rusya da birçok Avrupa ülkesine önemli bir gaz ihracatçısı olmasına rağmen, İngiltere için değil, keskin yükselişin etkisidir. Küresel piyasadaki petrol fiyatları, İngiltere'yi eşit derecede etkiledi ve çok fazla üzerinde bir sürüklenme olacak ve büyümeyi engelleyecektir" (Thomas & Strupczewski, 2022). Avrupa'daki doğal gaz, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik son saldırısı nedeniyle %20'lik bir artışa yol açması nedeniyle 2022'nin başında olduğundan yaklaşık altı kat daha yüksek. doğal gaz fiyatlarında, dolayısıyla artan enflasyon ve şişkin faturalar (Wiseman, 2022). Avrupa Komisyonu tarafından yapılan bir tahmin, Covid-19'un etkisinin, tedarik zinciri sınırlamalarının ve enerji fiyatlarındaki artışın (enflasyon) ekonomik durumu düşürebileceğini ortaya koyuyor. Euro kullanan tüm AB ülkeleri için büyüme eğrisi 2022 sonuna kadar %4,0'a yükseldi ve Kasım 2021'de tahmin edildiği gibi %4,3'ün altında kaldı. Bu mevcut tahmin, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırısıyla daha da belirsizdir (Thomas & Strupczewski, 2022). Aynı ışıkta, Berenberg bankasının baş ekonomisti, "Yüksek fiyatlardan kaynaklanan sürüklenme ve olumsuz güven etkisi, reel GSYİH büyümesini düşürebilir. Euro Bölgesi'nde 2022 için %4,3'ten %3,7'ye" (Wiseman, 2022).

Rusya Ukrayna Savaşı Ekonomik Etkileri

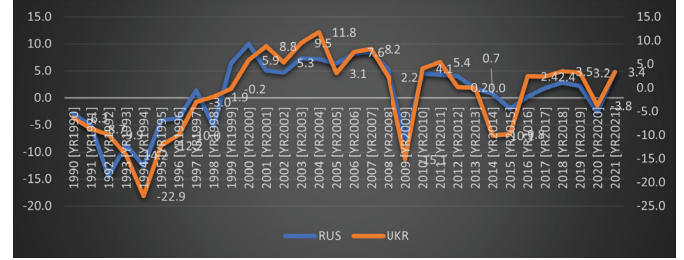
1. Rusya-Ukrayna savaşıyla ilgili olarak, 2014 yılında gerçekleşen Kırım Krizi'nin ekonomik etkileriyle ilgili bazı bilgilere sahibim. Kırım Krizi, Rusya'nın Kırım'ı ilhak etmesi ve ardından Ukrayna'da doğu bölgelerinde çatışmaların yaşanmasıyla ortaya çıkmıştır. İşte Kırım Savaşı'nın bazı ekonomik etkileri: Ukrayna Ekonomisi: Kırım Krizi, Ukray-

na ekonomisine önemli ölçüde zarar verdi. Kırım, Ukrayna'nın önemli bir turizm ve tarım merkeziydi ve Rusya'nın ilhakıyla Ukrayna bu sektörlerde büyük kayıplar yaşadı. Ayrıca, Kırım'da bulunan enerji kaynakları ve altyapı da Ukrayna için önemli bir kaynak olmaktan çıktı.

2. Sektörel Etkiler: Kırım Krizi, Ukrayna'nın enerji sektöründe büyük bir darbe vurdu. Kırım'da bulunan doğalgaz ve petrol kaynaklarına erişim kaybedildi ve enerji arzında sorunlar yaşandı. Ayrıca, Kırım'da bulunan sanayi tesisleri ve altyapılar da zarar gördü veya Rus kontrolü altına girdi

3. Yabancı Yatırımlar: Kırım Krizi, Ukrayna'ya yönelik yabancı yatırımlarda önemli bir düşüşe neden oldu. Güvenlik endişeleri ve siyasi istikrarsızlık, yabancı yatırımcıların çekincelerini artırdı ve Ukrayna'ya olan yatırımlar azaldı.

4. Para Birimi ve Enflasyon: Kırım Krizi, Ukrayna'nın para birimi olan grivnaya karşı bir devallasyona yol açtı. Siyasi belirsizlik ve ekonomik sıkıntılar nedeniyle grivna değer kaybetti ve enflasyon arttı.

Uluslararası Sanksiyonlar: Kırım Krizi'nin ardından Batılı ülkeler, Rusya'ya karşı ekonomik yaptırımlar uyguladı. Bu yaptırımlar, Rusya'nın finans sektörüne, enerji sektörüne ve savunma endüstrisine kısıtlamalar getirdi. Bu durum, Rus ekonomisine zarar verdi ve belirli sektörlerde büyümeyi olumsuz etkiledi. 2014 yılında Ukrayna ekonomisi %6.6 oranında küçülmüştür. Bu düşüş, 2013 yılına göre Ukrayna ekonomisindeki kötü performans olarak kaydedilmiştir. Ayrıca, Ukrayna'nın işsizlik oranı %9.3'e yükselmiştir. Ukrayna'nın 2014 yılı ekonomik verilerine göre, tarım sektörü %1.8, imalat sanayi %10.5, toptan ve perakende ticaret %5.6 oranında küçülmüştür. Enerji sektörü %29.3 oranında daralmıştır. Turizm sektörü de ciddi bir düşüş yaşamıştır. Ukrayna turizmi, 2014 yılında %19.7 oranında daralmıştır.

Savaşın İşsizliğe Etkisi

Kırım savaşının Ukrayna'da işsizlik üzerindeki etkisi önemli olmuştur. Kırım'ın Rusya tarafından ilhak edilmesi ve doğu bölgelerinde yaşanan çatışmalar nedeniyle birçok iş yeri kapanmış, üretim durmuş ve istihdam imkanları azalmıştır. İşsizlik oranı yükselmiş ve birçok insan işlerini kaybetmiştir. Kırım'ın Ukrayna'dan ayrılmasıyla, bölgedeki turizm sektörü ciddi bir darbe almıştır. Kırım, Ukrayna'nın önemli bir turistik merkeziydi ve birçok insan turizm sektöründe çalışıyordu. Rusya'nın kontrolü altına girmesiyle birlikte turizm sektörü büyük ölçüde zarar görmüş ve binlerce kişi işsiz kalmıştır. Ayrıca, Kırım'daki sanayi tesislerinin ve enerji kaynaklarının kaybedilmesiyle birlikte, işsizlik oranı artmıştır. Özellikle enerji sektörü, Kırım'ın kaybedilmesiyle büyük bir darbe almış ve birçok kişi enerji sektöründe çalışan işlerini kaybetmiştir. Kırım savaşının işsizlik üzerindeki etkisi, hem Kırım bölgesinde hem de Ukrayna'nın doğu bölgelerinde yoğunlaşmıştır. Doğu bölgelerindeki çatışmalar nedeniyle birçok fabrika ve sanayi tesisleri kapanmış ve binlerce işçi işsiz kalmıştır. Kırım savaşı sonrasında işsizlik oranı Ukrayna genelinde önemli ölçüde artmıştır. 2014 yılında, işsizlik oranı %9.3'e yükselmiştir. Bu durum, birçok aile için maddi zorluklar ve geçim sıkıntısı yaratmıştır. Ancak, Kırım savaşının etkileri sadece işsizlikle sınırlı kalmamıştır. Savaşın yol açtığı ekonomik kriz ve belirsizlik, yatırımları olumsuz etkilemiş ve iş olanaklarını azaltmıştır. Bu da işsizlik sorununu daha da derinleştirmiştir.

Sonuç

2022 Rusya-Ukrayna savaşı, ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken'in sözleriyle özetlenebilir. "İki ülke arasındaki bir çatışmadan daha büyük. Rusya ve NATO'dan daha büyük. Bu, küresel sonuçları olan bir kriz ve küresel dikkat ve eylem gerektiriyor" (ABD) Dışişleri Bakanlığı, 2022). Bu cisi-sin küresel yoğunluğu, Başkan Biden'ın 08 Mart 2022'de yaptığı konuşmada, "Rusya'nın saldırganlığı hepimize mal oluyor ve hayır. Vurgunculuk veya fiyat oyma zamanı" (Beyaz Saray, 2022). Birkaç makale, Rusya-Ukrayna gerginliğinin her iki ülke üzerindeki etkisine odaklanmış ve yoğun küresel finansal yaptırımlar göz önüne alındığında öncelikli olarak Rusya'ya odaklanmıştır. Bu nedenle, mevcut yazma eğiliminden sapmak için, bu çalışma son 2022 Rusya-Ukrayna savaşının büyük küresel üye-

rindeki ekonomik etkisine odaklanmıştır. Ekonomik aktörler, özellikle de ABD, Kanada, İngiltere ve AB gibi Rusya'ya yoğun mali yaptırımlar uygulayanlar. Sosyal Sözleşme Teorisi ve Çıkar Grubu Teorisini, bu çatışmanın kökenini bir siyaset felsefesi merceği kullanarak açıklamak için kullandık. Rusya, Ukrayna ve NATO'nun her iki tarafının da vatandaşlarının/üyelerinin can ve mallarını güvence altına almaya çalıştıkları açıktır (Sosyal Sözleşme Teorisi) ancak stratejileri birbirlerinin çıkarlarına basıyorlar (Çıkar Grubu Teorisi). Ukrayna'nın NATO'ya katılma konusundaki ilgisi, "onlarca yıldır kıta genelinde barışı koruyan anlaşmalardan defalarca geri dönen Rusya için bir tehdittir. Ve Avrupa ve Kuzey Amerika'da yaklaşık bir milyar insanı koruyan savunmacı, gönüllü bir ittifak olan NATO'yu ve NATO'nun yönetim ilkelerini hedef almaya devam ediyor. Hepimizin savunmada payına düşeni olan uluslararası barış ve güvenlik " Antony Blinken (ABD) tarafından belirtildiği gibi Dışişleri Bakanlığı, 2022). Bu direniş, Rusya'nın Şubat 2022'de Ukrayna'ya yönelik saldırısına ve ardından büyük küresel ekonomik aktörler tarafından Rusya'ya uygulanan küresel mali yaptırımların kesilmesine yol açtı. Bu yaptırımlar Rusya ekonomisini ciddi şekilde etkileyecek olsa da, etkileri küresel olarak hissedilecektir. İncelenen yukarıdaki literatür parçalarından, bu krizin daha yüksek enflasyona yol açacağı açıktır.

KAYNAKÇA:

- ABD Dışişleri Bakanlığı. (2022, Ocak 20). Ukrayna ve ötesi için Rus saldırganlığının riskleri - Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığı. ABD Dışişleri Bakanlığı. Erişim tarihi: 7 Mart 2022, from <https://www.state.gov/the-stakes-of-russian-aggression-for-ukraine-and-beyond/>*
- Bharti, B. (2022, Şubat 22). 'Ne olacağını tahmin etmek çok zor:' Rusya'nın Ukrayna'daki ilerleyişi Kanada'nın hayallerini beklemeye alıyor. Financialpost. Erişim tarihi: 28 Şubat 2022, <https://financialpost.com/news/economy/russia-ukraine-puts-kanada-dusler-on-hold-threatens-yatirim->*
- Bigg, M. M. (2022, Şubat 18). Rusya ve Ukrayna arasındaki gerginliklerin zaman çizelgesi. New York Times. Retrieved March 4, 2022, from <https://www.nytimes.com/2022/02/18/wveyald/eur/ope/ru/ssi-a-ukraine-timeline.html>*

- Birkland, T. Bir. (2016). *Politika sürecine giriş : Kamu politikası oluşturma teorileri, kavramları ve modelleri (4. baskı)*. New York: Routledge, Taylor et Francis Group.
- Charap, S., & Darden, K. (2014). Rusya ve Ukrayna. *Hayatta Kalma*, 56(2), 7–14. <https://doi.ve-yag/10.1080/00396338.2014.901726>
- Cohen, P., & Ewing, J. (2022, Şubat 21). Ukrayna'da Çatışma Tezgâhları olarak Küresel Ekonomi için tehlikede olan şey. *New York Times*. Erişim tarihi: 28 Şubat 2022, <https://www.nytimes.com/2022/02/21/business/economy/Russia-Ukraine-economy.html>
- Dragneva-Lewers, R., & Wolczuk, K. (2016). *AB ve Rusya arasında Ukrayna: Entegrasyon sorunu*. Palgrave Macmillan İngiltere.
- Ebenstein, W., & Ebenstein, A. O. (2000). *Büyük siyasi düşünürler: Platon'dan günümüze*. Harcourt College Yayınevi.
- Egan, M. (2022, Şubat 24). Rus işgalinin Amerikalı aileler için neden büyük ekonomik sonuçları olacak? *CNN*. Erişim tarihi: 27 Şubat 2022, <https://www.cnn.com/2022/02/16/economy/russia-ukraine-economy-inflation/index.html>
- Elahi, M. (2014). *Hobbes, Locke ve Rousseau tarafından sosyal sözleşme teorisinin özeti*. SSRN Elektronik Dergisi, (April 2013). <https://doi.veyag/10.2139/ssrn.2410525>
- Harris, E. (2020). Rusya-Ukrayna krizinde milliyetçiliğin ve etnisitenin rolü nedir? *Avrupa-Asya Çalışmaları*, 72(4), 593–613. <https://doi.veyag/10.1080/09668136.2019.1708865>
- Havlık, P. (2014, Kasım). *Ukrayna çatışmasının ekonomik sonuçları*. Viyana Institute for International Economic Studies. Retrieved March 1, 2022, from <https://www.wiiw.ac.at/economic-consequences-of-the-ukraine-conflict-dlp-3427.pdf>
- Jones, L. (2022, Şubat 25). Ukrayna çatışması: Hayatın daha pahalı hale gelmesinin beş yolu. *BBC News*. Erişim tarihi: Feb r u a r y 28, 2022, from <https://www.bbc.com/news/business-60509453>
- Kanada Hükümeti. (2022, Şubat 25). Kanada'nın Ukrayna'daki angajmanı. *Kanada Hükümeti*. Erişim tarihi: Feb r u a r y 28, 2022, from <https://www.international.gc.ca/world-monde/country-pays/ukraine/relasyonlari.aspx?lang=eng>
- Korovkin, V., & Makarin, A. (2019, 18 Haziran). *Çatışma ve Gruplar Arası Ticaret: 2014 Rusya-Ukrayna krizinden kanıtlar*. SSRN. Erişim tarihi: 25 Şubat 2022, https://papers.ssrn.com/sol3/paper.cfm?abstract_id=3397276
- Krastev, I., & Leonard, M. (2022, Şubat 9). *Avrupa güvenliğinin krizi: Avrupalılar Ukrayna'daki savaş hakkında ne düşünüyor?* ECFR. Erişim tarihi: 4 Mart 2022, <https://ecfr.eu/publication/the-crisis-of-european-security-what-europeans-think-about-the-war-in-ukraine/>
- Lanktree, G. (2022, Şubat 26). İngiltere'deki işletmeler, AB, Ukrayna çatışmasının etkisine hazırlanıyor. *SİYASİ*. Re t r i e ved Feb r u a r y 28, 2022, from <https://www.polico.eu/article/business-es-in-britain-and-europe-brace-for-ukraine-chatishmasının-etkisi/>
- Malyarenko, T., & Wolff, S. (2018). Rekabetçi nüfuz arayışının mantığı: Rusya, Ukrayna ve Donbas'deki çatışma. *Sovyet Sonrası İşler*, 34(4), 191–212. <https://doi.veyag/10.1080/1060586x.2018.1425083>
- Mbah, R. E. (2021a). *Kamu Politikası Teorilerini Öğrenci Borç Literatürüne Bağlayarak Öğrenci Borç Araştırmalarında Teorik Çerçeveyi Genişletmek*. Sosyal Bilimler Araştırmalarında Gelişmeler Dergisi, 8 (11), 211–219. <https://doi.veyag/10.14738/assrj.811,11196>
- Mbah, R. E. (2021b). *Bir Olasılık mı Yoksa Sadece Bir Dilek mi? Tam Bir Öğrenci Kredisi Borç Bağışlama Mevzuatının Potansiyelleri Hakkındaki Mevcut Alguların Değerlendirilmesi*. Sosyal Bilimler Araştırmalarında Gelişmeler Dergisi, 8(10), 365–392. <https://doi.veyag/10.14738/assrj.810,11091>
- Neustaeter, B. (2022, Şubat 25). Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısının Kanada'da ne gibi sonuçları olacak? *CTVNews*. Re t r i e ved Feb r u a r y 28, 2022, from <https://www.ctvnews.ca/canada/what-russia-will-russia-at-tack-on-ukraine-have-in-canada-1.5796186>
- Pabriks, A., & Kudors, A. (Eds.). (2015). *Ukrayna'daki savaş: Avrupa için dersler*. Doğu Avrupa Politika Çalışmaları Merkezi.
- Smialek, J., & Swanson, A. (2022, Şubat 23). Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ABD için ne anlama geliyor? *ekonomi*? *New York Times*. Erişim tarihi: 27 Şubat 2022, <https://www.nytimes.com/2022/02/23/business/economy/russia-ukraine-globally-economy.html>
- Sol'čanyk R. (2001). *Ukrayna ve Rusya: Sovyet sonrası geçiş*. Rowman ve Littlefield. Samokhvalov, V. (2007, Eylül). *Rusya-Ukrayna-AB üçgeninde ilişkiler: 'sıfır toplamlı oyun' mu değil mi?* *Avrupa Birliği*

Güvenlik Çalışmaları Enstitüsü (EUISS). Erişim tarihi: 26 Şubat 2022, <https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFile/occ68.pdf>

Thomas, L., & Strupczewski, J. (2022, Şubat 25). Yetkililer, Ukrayna krizinin ekonomiyi vuracağını ancak AB'nin hazır olduğunu söylüyor. Reuters. *Reuters Magazine*, 2022, from <https://www.reuters.com/markets/europe/eu-read-y-tak-e-economic-act-dayatma-yaptirimlar-rusya-2022-02-25/>

Vanova, I. (2022, Şubat 25). Ukrayna krizi şimdiden Amerikalıların cüzdanlarını nasıl vuruyor? CBS Haberleri. Erişim tarihi: February 27, 2022, from <https://www.cbsnews.com/news/Russia-Ukraine-in-economy-impact-united-devletler/>

RUSSIA-UKRAINE WAR 2022: REVIEW OF THE ECONOMIC IMPACT OF THE RUSSIA-UKRAINE CRISIS ON SELECTED COUNTRIES

Summary

Therefore, the purpose of this study is to review the economic impact of the 2022 Russia-Ukraine war on key global economic actors, especially countries such as the United States that have imposed financial sanctions on Russia as punishment. This study uses Social Contract and Interest Group Theories to explain the logic behind this crisis from its origins. Evidence from the reviewed literature shows that although the consequences of this crisis had a fatal impact on the Russian economy, the impact of this crisis on the world economy. Inflation, which has already devastated most global economies, is rising steadily due to the sharp rise in oil, natural gas and food prices just days into this crisis. Experts expect a negative impact on household consumption, increased uncertainty, unpredictable stock fluctuations, supply chain disruptions, inflated bills, reduced investments due to political risks and economic growth obstacles. Therefore, it is vital that policymakers around the world seek alternative means of survival in case Russia decides to react by restricting exports of vital global goods. It is an important export leader such as oil, natural gas, wheat, neon, titanium, palladium and ammonium nitrate.

Keywords: *Russia-Ukraine War, Russian Occupation, Social Contract Theory, Economic Impact, Financial Sanctions, Interest Group Theory.*

РОССИЙСКО-УКРАИНСКАЯ ВОЙНА 2022: ОБЗОР ЭКОНОМИЧЕСКОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ РОССИЙСКО-УКРАИНСКОГО КРИЗИСА НА ОТДЕЛЬНЫЕ СТРАНЫ

Резюме

Цель данного исследования — проанализировать экономическое влияние российско-украинской войны 2022 года на ключевых игроков мировой экономики, особенно на такие страны, как США, которые в качестве наказания ввели финансовые санкции против России. В этом исследовании используются теории общественного договора и групп интересов, чтобы объяснить логику этого кризиса с самого начала. Данные рассмотренной литературы показывают, что хотя последствия этого кризиса оказали фатальное воздействие на российскую экономику, влияние этого кризиса на мировую экономику. Инфляция, которая уже опустошила большинство мировых экономик, неуклонно растет из-за резкого роста цен на нефть, природный газ и продукты питания всего через несколько дней после начала кризиса. Эксперты ожидают негативного влияния на потребление домохозяйств, роста неопределенности, непредсказуемых колебаний запасов, сбоя в цепочках поставок, завышенных счетов, сокращения инвестиций из-за политических рисков и препятствий экономическому росту. Поэтому крайне важно, чтобы политики во всем мире искали альтернативные способы выживания на случай, если Россия решит отреагировать ограничением экспорта жизненно важных мировых товаров. Это важный лидер экспорта, таких как нефть, природный газ, пшеница, неон, титан, палладий и нитрат аммония.

Ключевые слова: *Российско-Украинская Война, Российская Оккупация, Теория Общественного Договора, Экономический Эффект, Финансовые Санкции, Теория Групп Интересов.*

RUSİYA-UKRAYNA MÜHARİBƏSİ 2022: RUSİYA-UKRAYNA BÖHRANININ SEÇİLMİŞ ÖLKƏLƏRƏ İQTİSADİ TƏSİRİNİN İNCƏLƏNMƏSİ

Xülasə

Bu araşdırmanın məqsədi 2022-ci il Rusiya-Ukrayna müharibəsinin əsas global iqtisadi aktorlara,

xüsusən də Rusiyaya cəza olaraq maliyyə sanksiyaları tətbiq edən ABŞ kimi ölkələrə iqtisadi təsirini nəzərdən keçirməkdir. Bu araşdırma bu böhranın məntiqini mənşəyindən izah etmək üçün Sosial Müqavilə və Maraq Qrupu Nəzəriyyələrindən istifadə edir. Nəzərdən keçirilən ədəbiyyatın sübutları göstərir ki, bu böhranın nəticələri Rusiya iqtisadiyyatına güclü təsir göstərsə də, bu böhranın dünya iqtisadiyyatına təsiri də böyükdür. Onsuz da əksər qlobal iqtisadiyyatları məhv edən inflyasiya bu böhrana bir neçə gün qalmış neft, təbii qaz və ərzaq qiymətlərinin kəskin artması səbəbindən durmadan yüksəlir. Mütəxəssislər ev təsərrüfatlarının istehlakına mənfi təsir, qeyri-müəyyənliyin artması, gözlənilməz səhm dalğalanmaları, tədarük zəncirinin pozulması, şişirdilmiş hesablar, siyasi risklər və iqtisadi inkişaf maneələri səbəbindən investisiyaların azalmasını gözləyirlər. Buna görə də Rusiya həyati əhəmiyyət kəsb edən qlobal malların ixracını məhdudlaşdırmaqla reaksiya vermək qərarına gələrsə, bütün dünya üzrə siyasətçilərin alternativ yaşamaq yollarını axtarması çox vacibdir. Çünki Rusiya neft, təbii qaz, buğda, neon, titan, palladium və ammonium nitrat kimi mühüm ixracat lideridir.

Açar sözlər: *Rusiya-Ukrayna müharibəsi, Rusiya işğalı, Sosial Müqavilə Nəzəriyyəsi, İqtisadi Təsir, Maliyyə Sanksiyaları, Faiz Qrupları Nəzəriyyəsi.*